

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

„Zeppelin“ startal k poletu okoli sveta

Davi je zrakoplov „Grof Zeppelin“ odletel iz Lakehursta na pot okoli sveta — Startu je prisostvovalo nad 150.000 ljudi — „Zeppelin“ leti preko Nove Fundlandije proti Irski

New York, 8. avgusta. Priprave za start zrakoplova »Grof Zeppelina« za polet okoli sveta so bile dokončane včeraj ob 3. popoldne. Tudi včeraj je posetilo letališče v Lakehurstu okoli 150.000 ljudi. Velik naval je bil zlasti v večernih urah. Dr. Eckener je izjavil tekom popoldneva, da namerava startati okoli polnoči z 19 potniki, 2 tonama tovora in 1 tona pošte.

Ob 12.40 po ameriškem času (t. j. ob 5.40 po srednjeevropskem času) je zrakoplov »Zeppelin« nastopil svojo pot okoli sveta. Prva etapa njegovega poleta vodi v Friedrichshafen. Kljub pozni uri se je zbralo na letališču ogromno število ljudi, ki ga cenijo nad 150.000. Zrakoplov je med viharnim pozdravljanjem množice polagoma izginil v severovzhodni smeri ter bo bržkone letel preko Nove Fundlandije in Irske. Poveljnik ameriškega zrakoplova »Los Angeles« Rosendal spremlja dr. Eckenerja na poletu do Berlina.

Dr. Eckener je pred poletom izjavil, da bo poskušal na svojem poletu prekositi dosedanj rekord poti okoli sveta, ki znaša 28 dni. Pot preko Atlantskega oceana upa preleteti v 50 urah. Na svojem poletu bo skušal posetiti London in Berlin.

Tudi na tej vožnji ima zrakoplov »Zeppelin« s seboj potnika zastopnika. Predno je zrakoplov odletel, sta se vtihtala vanj dva mlada človeka in dočim so enega še pravočasno odstranili, se je posrečilo drugemu neopaženo skriti tako, da je ostal na zrakoplovu.

— Lakehurst, 8. avgusta. Nekaj minut pred odletom zrakoplova »Grof Zeppelin« v Evropo je prejel kapetan dr. Eckener brzojavko ameriškega predsednika Hooverja. V brzojavki želi predsednik srečno pot odhajajočemu zrakoplovu in sporoča, naj pozdravi nemški narod.

Zrakoplov je vzel severno smer ter je odplul proti Novi Fundlandiji, od kjer bo krenil naravnost proti južni Angliji. Od tu misli nadaljevati pot preko kanala v Hamburg in iz Hamburga v Berlin, kamor misli dospeti 11. avgusta, kjer bo na povabilo nemške vlade za prslavo 10-letnice obstoja nemške ustave krožil nad mestom.

Na krovu zrakoplova je 19 potnikov, med njimi dva nemška državljana, 3 ameriški milijonarji in zastopniki glavnih ameriških listov. Najimenoitiji potnik je mnogokratni ameriški milijonar William Leeds, ki misli vložiti del svojega premoženja v novo se snujočo družbo za zgradnjo velikih »Zeppelinov«, ki bodo oskrbovali promet preko Atlantskega oceana. Dalje se nahaja med potniki tudi poveljnik Losangeškega zrakoplovnega letališča Rosendahl, ki se je v zadnjem hipu odločil za udeležbo na poletu.

Kakor na poti iz Evrope v Ameriko tako vozi sedaj tudi v obratni smeri zrakoplov najrazličnejši tovor. Med njim se nahaja živ aligator, dalje neki bostonski buldog, 16 funtov jagnjetine, 50 funtov zmrazjenega mesa in sladolep, namenjen za ameriške delegate na velikem kongresu svetovnih reklamnih podjetij v Berlinu.

— Lakehurst, 8. avgusta. Dopsnik »United Pressa« je razgovarjal z dr. Eckenerjem o nameravanem poletu zrakoplova »Grof Zeppelina« okoli sveta in izjavil, da bo vsakakor najtežji del poleta preko Sibirije in sicer za

to, ker ne bo imel na poletu preko Sibirije nobenih vremenskih vestí in ne bo z nikomur v zvezi potom radija. O smeri poleta je nadalje izjavil, da se bo najbrže ravnal po velikih sibirskih rekah ali pa bo letel nepretrgoma vzdolž transsibirske železnice. Dr. Eckener pričakuje, da bo 3. ali 4. septembra že zopet v Lakehurstu. Na vprašanje, s koliko brzino bo vozil zrakoplov preko Sibirije, je odgovoril dr. Eckener, da je to popolnoma odvisno od stanja vetrov. Mnogo skrbi mu tudi prizadevanje za transsibirski polet preskrba s hrano, ker ne bo mogel vzeti velikih zalog živil s seboj zaradi izredno velike množine goriva, ki ga bo potreboval od Friedrichshafna do Tokija. Končno je izjavil, da ni namen njegovega potovanja samo dokazati svetu, da je mogoče napraviti z zrakoplovom pot okoli sveta, temveč, da je ta pot tudi zvezana z gospodarskimi koristmi.

Priprave za krst tretjega kraljeviča

Povratak vojnega ministra v Beograd. — Odlikovanje oficirjev ob krstu tretjega kraljeviča. — Prihod članov rumunske kraljeve rodbine na Bled.

— Bled, 8. avgusta. Minister vojne in mornarice armijski general Stevan Hadžić je danes v spremstvu kabinetnega šefa polkovnika Sibina Todoroviča odpotoval z Bleda v Beograd. Vojni minister se je mudil na Bledu v rešnih zadevah ter je predložil Ni. Vel. kralju več aktov v podpis, ki se nanašajo na odlikovanja oficirjev povodom krsta tretjega kraljeviča. Jutranjemu beograjskemu brzojavku je bil priklopljen dvornji salonski voz, ki je dirigiran v Veliko Kikindo, da tam sprejme članice rumunske kraljevske rodbine, ki se bodo udeležili krsta tretjega kraljeviča.

Boj za zavarovanje brezposelnih v Nemčiji

Nevarnost nove vladne krize in razbitja vladne koalicije. — Neopustljivost socializmov.

— Berlin, 8. avgusta. Jutri bo seja nemške vlade, na kateri se bo razpravljalo o ureditvi delavskega brezposelnega zavarovanja, proti kateremu se zelo upirajo zastopniki desničarske nemške ljudske stranke, češ, da bo preveč obremenilo nemško narodno gospodarstvo.

— Berlin, 8. avgusta. Tukajšnji politični krogi zasledujejo z veliko skrbjo borbo za izvedbo delavskega brezposelnega zavarovanja, ki obeta privedi nemško vlado v novo skoro brezupno krizo. Glavno težavo tvorita povsem nasprotni stališči zastopnikov delavskih organizacij, ki vidijo v vladnem zakonskem osnutku delavskega zavarovanja samo polovičarski poskus, rešiti to pereče vprašanje, in delodajalcev, ki splot odklanjajo brezposelno zavarovanje.

Glavno glasilo nemških socializmov »Vorwärts« izjavlja, da ne bodo socialisti pod nobenim pogojem pristali na okrnjenje vladnega zakonskega načrta, zakona o brezposelnem zavarovanju in da so socialisti trdno odločeni na tem vprašanju raje razbiti kabinet in vladno koalicijo, kakor pa popustiti.

Vrnitev med vojno zaplenjenega imetja

Angleški tisk poziva Macdonaldovo vlado, naj vrne med vojno zaplenjeno zasebno imetje.

— Manchester, 8. avgusta. Manchester Guardian« objavlja obširen uvodnik, v katerem poziva angleško delavsko vlado, naj sledi zgledu ameriške vlade in vrne med vojno zaplenjeno privatno premoženje pripadnikom bivših sovražnih držav, ker se nahajajo

množi ob njih na robu gospodarskega propada. Ta poziv je vzbudil med angleškimi političnimi krogi veliko zanimanje, ker domnevajo, da bo Macdonaldova vlada najbrže pristala na ta predlog.

Mednarodne tekme lahkih sportnih letal

Preizkušnja letal pred startom. — Prva nesreča. — Naše letalo »Sivi Soko«.

— Basel, 8. avgusta. Včeraj popoldne so prispela na baselsko letališče sportna letala, ki se udeležujejo velikega poleta sportnih letal po Evropi. Popoldan so nadaljevala svoj polet v Zenevo, od koder so odletela nato v Lyon.

— Pariz, 8. avgusta. Od 47 letal, ki so včeraj startali na letališču Oriyju k evropskemu krožnemu poletu, jih je 33 dospelo v Lyon, kjer jih je 10 prenočilo, dočim so ostala nadaljevala pot v Marseilles.

— Pariz, 8. avgusta. Na krožni let okoli Evrope je startalo 55 letal, od teh 20 nemških. Pri preizkušnji so se kot najboljši aparati izkazala dva nemška, en švicarski in eno češkoslovaško. Pred startom so morali vsi letalci preizkusiti svoja letala, da se izločijo letala, ki ne odgovarjajo gotovim tehničnim zahtevam. Najprej so preizkusili praktične lastnosti letal, med poletom samim pa preizkusijo zanesljivost letal in motorjev in razne druge vrline. Proti pričakovanju je bilo izločenih mnogo Francozov. Preizkusili so tudi montažo in demontažo letal. Najboljši čas je dosegel Anglež Broad na letalu »De Havilland«, ki je končal demontažno skušnjo v 22 sekundah. Druga se je plasilala Angležinja Miss Spooner tudi na letalu »De Havilland«, ki je demontirala letalo v 30 sekundah, tretje mesto je zasedel Francoz Rouques na letalu »Potez 36« v 1 minuti 2 sekundah, četrto Čeh Novak v 1 minuti 8 sekundah, peto Italian Ferminar in 1 minuti 10 sekund.

Drugi del preizkušnje je tvorila preizkušnja porabe bencina in sicer na progi 328 km. Za to preizkušnjo je bila določena za razne kategorije letal največja dovoljena množina pogonskih snovi, ki so jih smeli porabiti. Če je porabil letalec manj bencina, se mu je štelo v dobro. Pri tej skušnji se je pa pripetila smrtna nesreča. Nemški letalec Hofmann se je dvignil na letalu »Arado Warnemünde«, in na povratku se je začel nad letališčem v višini 1000 m producirati z raznimi akrobacijami. Naenkrat se je odlomilo krilo njegovega letala in letalec sam je odletel v velikem loku iz letala. Padel je na letališče in obležal mrtev. Francoske oblasti so takoj uvedle preiskavo.

rabiti kolikor mogoče malo bencina ter dokazati sigurnost.

Prva nagrada znaša 100.000 frankov, druga 50.000, tretja 25.000, 17 nagrad pa je po 7500 frankov. Tudi druge države so obljubile velike nagrade. Tako poklonijo Italijani zmagovalcu dva potniška avijona, predsednik francoske republike pa kršno porcelanasto vazo.

Vsega skupaj je bilo prijavljenih 82 avijonov, toda skoro četrtina jih je v zadnjem hipu odpovedala tako, da je bilo na startu v Parizu samo okoli 60 letal. Pa tudi od teh niso bila vsa pripuščena k tekmam, ker konstrukcija ni odgovarjala predpisanim zahtevam in ker se v splošnem niso izkazala. Po eni verziji je bilo po prvih poskusnih poletih pripuščenih na start samo 43 letal. Letalci Delmotte, Lörzer, Benefatte in Kirsch so morali ponoviti poskusni polet, ker so prekoračili porabo bencina. Podobna nezgoda je doletela tudi Nemca v. Bismarcka in našega letalca Ernesta Turko, ki sta imela defekt. Pet letalcev je bilo izločenih od tekmovanja.

Kakšno je naše letalo

Naše letalo »Sivi Soko« je bilo zgrajeno v tvornici »Ikarus« v Novem Sadu. Baje je model našega letala vzbudil v Parizu precej pozornosti. Letalo tehta samo 305 kg in je nedvomno najlažji sportni biplan. Opremljen je z motorjem Samson, ki ima 40 HP in doseže 128 km na uro. Povprečna hitrost letala znaša 80 do 90 km na uro. Aparat je praktično zgrajen, je zložljiv in ga je mogoče transportirati po železnici. Razpetina kril znaša 9 in pol metra, dolžina celega aparata 6,7, a višina 2,35 m. Pilotira Slovenec Ernest Turko, ki je znan kot eden naših najboljših in najsmelejših letalcev.

Borzna poročila.

Devize: Amsterdam 22.8175, Berlin 13.50 —13.59 (13.575), Bruselj 7.9216, Budimpešta 9.9479, Curib 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 8.0102—8.0402 (8.0252), London 275.97 —276.77 (276.37), Newyork 56.87, Pariz 222.91, Praga 168.20—169.— (168.60), Tret 296.75—298.75 (297.75).

Elektri: Celjska 170 d., Ljubljanska kreditna 123 d., Prastediona 850 d., Kreditni 170 d., Veveš 130 d., Ruše 275—285, Stavna 50 d., Šešir 105 d.

INOZEMSKE BORZE.

Curib: London 25.22, Newyork 519.90, Pariz 20.35, Milan 27.18, Madrid 76.05, Berlin 123.86, Dunaj 73.24, Beograd 9.1275, Praga 15.36 25, Bukarešta 3.06, Budimpešta 90.70, Sofija 375

Dr. Marinković o haški konferenci

Sodelovanje jugoslovenske delegacije na reparacijski konferenci vlad. — Angleški tisk odobrava Snowdenove izjave.

— Pariz, 8. avgusta. Iz Haaga se poroča, da je jugoslovenski zunanji minister dr. Marinković glasom službenega poročila izjavil, da bo jugoslovenska delegacija kljub svojem rezerviranemu stališču sodelovala pri delu finančne komisije haške reparacijske konference, da pa bo njen končni pristaneč odvisen od rezultatov te komisije.

— London, 7. avgusta, a. Listi odobravajo skoro brez rezerv sinočnji govor angleškega ministra financ Snowdena na reparacijski konferenci v Haagu in ugotavljajo, da bo morala konferenca prebrzdati še velike težave. Izjemo tvorijo le »Morningpost«, ki piše, da so gospodarski krogi in finančniki v Londonu za absolutno soglasje in popoln sporazum na konferenci v Haagu.

— Haag, 8. avgusta. Po večerajšnji zaključitvi generalne debate o Youngovem načrtu je bila sklenjena ustanovitve dveh glavnih komisij in sicer politične in finančne. V politični komisiji, ki bo obravnavala predvsem vpra-

šanje izpraznitve Porenja in likvidacije po vojni nastalih političnih vprašanj, bo sestavljena samo iz zastopnikov šestih glavnih držav sklicateljice reparacijske konference. Vsaka teh držav imenuje v komisijo po dva svoja delegata. Nemčijo bosta zastopala v politični komisiji zunanji minister dr. Stresemann in minister za zasedeno ozemlje dr. Wirth. V finančno komisijo pa bodo poklicani zastopniki vseh na konferenci udeleženi držav in sicer po dva za vsako državo. V finančni komisiji bosta zastopala Nemčijo finančni minister Hilferding in prometni minister dr. Curtius.

Danes popoldne se ne bo vršila seja komisij niti plenuma, ker je napovedan odmor. Prihodnja seja bo jutri popoldne, na kateri se bo pričelo proučevanje Youngovega načrta in pravo delo.

Po mnenju na konferenci nahajajočih se delegatov ne bo konferenca prekinjena v svojem delu med zasedanjem sveta Društva narodov, ki se prične 30. avgusta.

Odgovor bolgarske vlade na našo noto

— Sofija, 8. avgusta. Bolgarski zunanji minister Burov se je včeraj vrnil v Sofijo ter se ob 10. dopoldne sestel s predsednikom vlade Ljapčevom. Razpravljala sta o odgovoru na jugoslovensko noto. O tej stvari bo razpravljala danes tudi ministrski svet. V Sofijo sta se vrnila tudi ministra Najdenov in Boboševski. Cankov se vrne jutri.

Občinske volitve na Grškem

— Atene, 8. avgusta. Pri občinskih volitvah so bili v večjih mestih kakor v Atenah, Patrasu, Krfu in Solunu, kjer so bile venizelistične liste prepozno vložene, izvojni protivenzelistični kandidati. V ostalih so bili večinoma izvojniki pristajši Venizelosa. Volitve v splošnem niso imele političnega značaja.

Angleška mornarica pride v Dubrovnik

Dubrovnik, 7. avgusta. V mesecu septembru dosepe semkaj angleško sredozemsko brodogradnjo, ki bo ostalo v posetu kakih 10 dni. Ena angleška vojna ladja je že došla v gruško luko, da pripravi vse potrebno za prihod velikega števila angleških oficirjev in mornarjev. Računa se, da bo došlo z angleškim brodogradnjo okoli 20.000 mornarjev in oficirjev. To bo največje število tujih mornarjev, ki je doslej naenkrat posetilo Dubrovnik.

Nova častna konzula naše države

— Beograd, 8. avgusta. S kraljevim ukazom je imenovan za častnega generalnega konzula naše države v Halle/a. d. Salle dr. Maks Heinold, generalni direktor in predsedujoči član upravnega odbora delniške družbe za rudarstvo in topništvo v Auflebnu. Za častnega konzula naše države v Palestini je imenovan dr. Kurt Grünwald iz Tel Aviva v Palestini.

Koncerti Mascagnija v postojnski jami

— Trst, 8. avgusta. Znani komponist Mascagni namerava prirediti sredi meseca septembra v veliki dvorani postojnske jame šest koncert. Po njegovem mnenju je akustika podzemeljske dvorane v postojnski jami tako silna, da se ne bo izgubil niti najmanjši glas. Vsakemu koncertu bo lahko prisostvovalo 8000 ljudi

Pred otvoritvijo zasedanja Društva narodov

Na svojem prihodnjem zasedanju se bo Društvo narodov bavilo z gospodarskimi vprašanji in manjšinskimi spori.

— Zeneva, 8. avgusta. Tajništvo Društva narodov je objavilo dnevni red 56. zasedanja sveta Društva narodov, ki se bo pričelo 30. avgusta pod predsedstvom perzijskega delegata. Ta časni dnevni red vsebuje 12 različnih vprašanj, ki so večinoma gospodarskega značaja. Tako bo svet Društva narodov obravnaval svetovno krizo v sladkorni in premogovni industriji, vprašanje mednarodnih kartelov itd. Poleg tega se bo bavil svet tudi z vprašanjem madžar, optantov v Rumuniji, v katerem ni bilo mogoče doseči sporazuma na madžarsko-rumunski optantski konferenci, ki se je vršila pred nekaj meseci na Dunaju. Razen tega bo obravnaval svet Društva narodov še nekatere manjšinska vprašanja, v prvi vrsti pritožbe nemške narodne manjšine iz Zgornje Šlezije,

skupno z nemško pritožbo proti poljski vladi zaradi likvidacije imetja nemških narodnih manjšin na Poljskem.

Stavka v angleški tekstilni industriji

— London, 8. avgusta. Položaj v tekstilni industriji je še vedno stacioniran. Vendar obstoja upanje, da bo prišlo potom posebnega razsodišča do sporazuma med delodajalci in delavstvom.

— Praga, 8. avgusta. Zaradi stavke angleške tekstilnih delavcev prejemajo češkoslovaške tekstilne tovarne in predilnice vedno večja dolgoročna naročila. Pričakovati je, da se bo sličen pojav pojavil tudi pri predilnicah v drugih državah.

V svobodni republiki ljubljanskega Gradu

Na Grad se hodijo ljubljanci ponoči hladiti in zabavati. — Grajskim prebivalcem bi lahko privoščili malo več vode in boljše razsvetljavo.

Da je ljubljanski Grad nekaka republika zase, je po Ljubljani že znano. O tem so pa tudi prepričani vsi grajski prebivalci. Da je Grad res pravcata republika pa dokazuje življenje in nehanje na Gradu, zlasti v poletnem času.

Prezident se zavzema za svoje podložnike

Upravitelj g. Jakob Lavtar je nekak prezident grajske republike. Solnčil se je na dvorišču pri vходу. Ker je zelo prijazen mož, me je takoj povabil v svojo sprejemnico in avdienco je začela. — Kaj je novega? Ni dosti, pa je vedno kaj novega! G. Lavtar mi je nato pripovedoval, kako poteka življenje na Gradu. — Toda taki pretepači pa le mislo, kakor je bilo pred dnevi v časopisu. Otroci so se stegli na planoti, pa so poročali vse-

ljejo, spečejo in pojedjo, ne da bi kdo kaj opazil.

Tujski promet

Tujski promet se v grajski republiki lepo razvija. Tujec, ki pride v Ljubljano, obišče seveda tudi Grad. Toda veliko ne vidijo tujci na Gradu.

Starine, slike itd. so vse pobrali in shranili v muzeju. Grajska kapelica je še najzanimivejši objekt, ki ga more tujec na Gradu videti.

Tu pa tam razkaže g. Lavtar tujcem tudi viteške dvorane in ječe. Toda le, če izrecno zahtevajo. Noče razkazovati vse revščine, ki je tu.

Njegovi predniki so bili bolji podjetni in so tujcem pokazali vse prostore in strašne podzemne ječe s primernim komentarjem seveda. Pokazali so, v kateri ječi je vzdihoval ta ali oni kralj, ta ali ona kraljica ali katera druga zgodovinsko ime-

napis: Jopis Joanis Jacobi. Samassa Labaci Anno 1799.

Vilj ga je torej Samassa in je star 130 let. Ze dolgo ne služi več za alarmiranje, kajti njegov je že zarjavel in komaj bi se promikal njesov bat. In kar je najhujše, če bi zazvonil, bi ga nihče več v Ljubljani ne spoznal in ločil od njegovih tovarišev v farnih cerkvah.

Pač bi morda zdrnil kakoga starega skrbnega ljubljancana pri sv. Križu. Pa še ta bi se obrnil in si mislil: Neumnost, tam z onega sveta se je oglasilo, vesel sem, da sem že na tem svetu.

Požarni čuvaj v velikem stolpu

Veliki grajski stolp ni videti tako visok od zunaj, kakor se zdi, ko greš po stopnicah v njem. Serpentina za serpentinom in ko si prepričan, da jih je konec, se zopet prikaže nova. Pozneje mi je čuvaj povedal, da je 113 stopnic do njegovega stanovanja.

Požarni čuvaj g. Svetel je navil veliko stolpno uro. Ko se je pojavil, sva sedla in se pogovarjala o križih in težavah njegovega poklica.

V 4 mesecih 4289 gostov

Iz debele vpisne knjige mestnega magistrata je razvidno da se je od maja vpisalo 4289 gostov, med temi je največ tujcev, in sicer Čehov in Hrvatov ter Srbov. Meseca maja je dobil čuvaj novo vpisno knjigo in prvi se je vpisal župan g. dr. Puc.

Sicer so pa vpisani tudi zelo eksotični gostje iz vseh delov sveta, celo iz Siama. Največ tujcev se je vpisalo med veleseljmom.

Od rojstva v stolpu

Čuvaj g. A. Svetel je sin pok. čuvaja Blaža Svetla, ki je služboval kot požarni čuvaj dolgo vrsto let. Službo je torej po očetu nekako podedoval. Pred dnevi je poteklo 45. leto njegovega rojstva v grajskem stolpu.

G. Svetel čuva in pazi zahodni del Ljubljane in Barje. Tudi njegova služba je neopretirana, če bi ne imela soproge, ki ga nadomeštuje, da se naspri, bi ne mogel opravljati službe.

Mani zopet ni šlo v glavo, kako more dandanes kak urad, pa naj si bo tudi magistrat, izdati komu dekret, da ima opravljati službo 24 ur dnevno in to dan za dnem, nepretrgoma. Res je sicer, da je g. Svetel zelo ambiciozen čuvaj. Ko so mu hoteli dati namestnika, se je uprl, češ, moj oče je opravljal toliko let službo sam, jo bom pa jaz tudi. Ne trpim drugega v svojem stanovanju.

Čuvajev stanovanje je sobica, čedno urejena, a telefonoma, ki je ravno tako stara kakatla, kakor pri prvem čuvaju, samo da je večja. V tej sobici bi res ne bilo prostora za dva čuvaja, toda saj je še kje kak stolpec na Gradu, kjer bi čuvaj mogel nadzorovati Svetlov rajon in ga nadomešтовati.

Nevarna in odgovorna služba

Nedavno je nekdo menil, da lepše službe ni kakor je čuvajeva v stolpu. Tega bi postavil samo nekaj mesecev, da bi ga prepričal, da se moti.

Najhujše je gotovo, da je čuvaj priklenjen na stolp, da ni nikoli prost, da nikamor ne sme. G. Svetel n. pr. še ni bil nikoli v gledališču, čeprav bi šel rad, pa ne more. Zvečer je treba najbolj paziti na požarno nevarnost.

Kolikokrat je že udarila strela v stolp. Nekoč je preluknjala strop in za las je manjkalo, da ni čuvaja ubila.

Ce nastane požar, mora čuvaj po stopcah iz svoje sobe v barako na dvorišču, kjer sta dva topa, katera sproži. Vrhovi ju je lahko sprožil iz stolpa, pa se je električna vžigalica naprava kmalu pokvarila. Stopnic je pa 113. Električne koč ni na stopnišču. Zato si čuvaj sveti s svetiljko, ki je že 46 let pri hiši.

Ogledal sem si to zgodovinsko svetiljko. Taka je, kakor jo imajo hlapci ali dekle na kmetih, ko svetijo v hlevu zvečer. Precej velika je, šipe v njej so že počene. S to svetiljko si sveti čuvaj po stopnicah.

Zato ni čuda, če na Gradu ne počti takoj, ko nastane požar. Čuvaj si mora zrižgati najprvo znamenito laterno, s katero mora po 113 stopnicah v barako. Baraka ima pa ključavnico narobe vstavljeno. Ključ je treba torej obrniti na glavo ko odira in zaklepati mora, ko odklepa. Torej vse narobe, nenormalno bi rekli, tam, kjer bi bila normalno najbolj potrebna.

Ko je čuvaj v baraki, mora prižgati vžigalno vrstico. Ker je pa top v baraki, pride vlaga v njo in vrstica največkrat ne gori. Treba jo je nadomestiti z novo, suho itd. Torej ni čuda, da na Gradu počli šele potem, ko za požar vedo že vsi ljubljanci.

In pomislite vedno, kadar na Gradu počli, da je v tem trenutku čuvaj g. Svetel morda že na onem svetu, osiroma na tem samo še v kosih. Grajski otroci si namreč od časa do časa dovolijo »šeco«, da zamasač ev topa z opeko, katero morajo gasilci, ki pridejo iz Ljubljane na pomoč, s posebnimi pripravami odstraniti, tako mojestrsko jo mularija zabije v cev. Če bi tedaj čuvaj top slučajno sprožil, bi raznesla cev in z njega.

Razen tega mora čuvaj pasiti na vsak dim in ga posmatrati. Ob tej in tej uri kuri ta ali oni pek. Dimnikar mora čuvaju javiti, kdaj bo zažgal seje v tej ali oni hiši itd.

Služba torej ni tako enostavna, tudi nevarna in odgovorna je.

Pri slabih prebavi, slabokrvnosti, sluznarju, bolečini obočestih žlez, izpuščaji na koži, tvorih uravnava »Franz Josipova« gredica izobno toli važno delovanje črevesa. Odkini može zdravilstva so se prepričali, da celo najnežnejši otroci dobro prenese »FRANZ JOSEFOVO« vodo. — Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specialnih trgovinah.

Tramvajski in avtobusni promet v Ljubljani

Odgovor na članek obč. svetnika g. Tavčarja. — Kaj pravijo k sporu med mestno občino in avtobusnimi podjetniki obrtniki.

Slovenski Narod z dne 8. avgusta je priobčil pod gorenjim naslovom članek g. obč. svet. Ivana Tavčarja.

Dovoljujem si na ta izvajanja staviti g. Tavčarja sledeča vprašanja:

Ali se zavedate, g. Tavčar, kot načelnik finančnega oddelka, kaj je napravila mestna občina s predpisom davka po 50 par od kilometrske tone? Ali se zavedate, da je s tem ogrožena obstojnost velikih malih obrtnikov? Ali je v interesu občinstva, da bo moralo radi tega pri 50 itak obstoječi draginji plačevati višje voznine?

Kar se tiče prvenstvene pravice za prevoz potnikov, tedaj pač velja rek: »Kdor prej pride, prej melje«. In v našem slučaju pa ne morete oporekati, da so privatni podjetniki prej videli potrebo avtobusnega prometa nego občina in da je občina imela že pred petimi leti koncesijo za avtopromet, pa jo je tedaj odložila menda iz dobro premišljenih razlogov.

Kar se tiče paralelnih voženj s cestno železnico, pač ne bodejte reeno trdili, da Vam dela avtobusni promet konkurenco, kajti že iz vsega početka stremi avtobusni promet po vezanju oddaljenih krajev, ki so brez drugih prometnih zvez z Ljubljano, in ostane tedaj lokalni promet za avtobuse le minimalen, pa je občini še vedno dana možnost, razkriti svojo cestno železnico in avtobusni promet na projektiranih mestnih progah.

O snarhiji pri avtobusnem prometu! Avtobus, kakor je znano, so precej gibčna prometna sredstva ter ne rabijo nikakih tračnic; zato se ni treba bati, da se ne bodo uredile medsebojne zveze po potrebi prometa. Kar se pa rade tiče, Vas pa je opozarjamo na red in točnost mestnih avtobusov, kjer n. pr. čakajo potniki v Mednem že 4 dni na mestni avtobus.

Ako rabi mestna občina dohodkov, tedaj mislimo, da naj jih v prvi vrsti išče pri svojih že obstoječih obratih, ne pa pri malih podjetnikih, katere s tem uničuje, tedaj škoduje sama sebi in občinstvu.

Nikjer ni predpisano, da kdor ima v Ljubljani tramvajski promet, mora imeti tudi avtobusni promet. To je menda bolj pobožna želja lastnikov obligacij splošne

malokapitalne družbe, tedaj v precejšnji meri tujeja kapitala, kakor Vam je menda znano g. Tavčar.

Glede obstoja te družbe, pač danes še ne obstoja nevarnost, da bi bili brez zaslužka, kajti obstojnost tramvaja gotovo ne bo uničil avtobusni promet v Ljubljani, temveč se bo to izvršilo polagoma v drugih večjih krajih sveta prej, ako tramvaj res ne bi imel več eksistenčnih pogojev; sicer pa je uslužbenstvo zagotovljeno po družbi sami s pokojninami, dočim so uslužbenici privatnih avtopodjetij s takim postopanjem lahko že jutri na cesti brez vsakega zaslužka. Ali jih bo potem redila občina?

Pripomnili bi na koncu le, »da višji javni interesi niso še nikdar ničesar dokazovali, pač pa, da isti zahtevajo obstoj privatne podjetnosti v dobroti publike in sanjajo absolutno potrebo monopola mestne občine v prometnem vprašanju.

Fran Magister.

Avtobusni konflikt in obrtniki

Prejeli smo:

Na borbi med ljubljansko mesto občino in privatnimi avtobusnimi podjetniki je interesirano vse prebivalstvo Ljubljane in okolice, ki ne more zeliti, da bi se izločila možnost svobodne konkurence. Ako bi se to zgodilo, je namreč zelo dvomljivo, ako bi ostale prevozne cene tako nizke kakor so danes.

Prav posebno pa smo na tem vprašanju zainteresirani še obrtniki raznih strok. Mestna občina naroča v inozemstvu kompletne izgotovljene avtomobile, privatni podjetniki pa s malimi izjemami trdijo samo šasije, krosorije pa puste izdelati od domaših obrtnikov. S tem dajo zaslužiti domačemu vrh tega pa pridejo do avtobusov tudi mnogo ceneje, kar jim potem omogoča, da prevajajo ljudi ob nižjih cenah, ob čem pa dajo zaslužka domačim ljudem.

Prizadeči obrtniki zato nikakor ne želimo, da bi se začela borba med ljubljansko občino in privatnimi podjetniki zaključila z uničenjem privatnih podjetnikov.

Weekend v kopalšču Ilirije

Ljubljana ugiba že, katera si bo priborila na prireditvi Aerokluba v Iliriji naslov »miss Ilirije«. Konkurenca bo vsakakor huda, kajti večina lepih kopalk, ki jih občudujemo v kopalšču Ilirije, se bo tekmovalna udeležila.

Pred filmanjem občinstva in tekmovalk, ki bo gotovo najzanimivejša točka programa, bo nič manj zanimiva in zabavna produkcija z letali - modeli, katere bodo spuščali z visokega skakalnega stolpa. Veliko presenečenje za goste bodo tudi produkcije s padobranci. Odmore bo izpolnila prvovrstna godba, kakor tudi radio v kopalšču. Po filmanju so na programu družabne igre na vodi in na kopnem.

Dame, ki se udeležile lepote tekmovalnja, naj se zglase osebno v upravi kopaljšča od 7. do pol 8. zvečer zaradi podrobnih pojasnil.

Plavalne tekme za prvenstvo države

Ljubljana, 8. avgusta.

Na kopalšču Ilirije se vrše mrzlične priprave. Jutri dopoldne se namreč že prične plavalne tekme za državno prvenstvo, ki se prvič od obstoja JPS vrše v Ljubljani. Uprava kopaljšča je postavila udobno in močno tribuno, na kateri je prostora za 900 gledalcev. Tribuna je že postavljena in dograjena, danes postavilo samo še ograje, uredje dohode in nekatera manjša dela.

Včeraj so prispeli v Ljubljano še Karlovanji in sicer Grajski in KSU. Karlovanji najbrž ne bodo mogli nastopiti, ker so se za tekmovalne prepozno prijavili. Somborčani prispejo drevi ob 18. davi so pa prispeli v Ljubljano člani beogradskega sportskega kluba »Sava«, ki so se tudi prijavili za tekmovalne.

Uprava kopaljšča SK Ilirija še enkrat opozarja občinstvo, da je kopaljšče vse tri dni odprto in dostopno kopalcem in nekopalcem. Kopalci se lahko slečejo v kabinah in omarih, za nekopalce, za katere je določen tudi poseben vhod, so pa rezervirana mesta na tribuni in stojišču. Cene smo že objavili, tozadavni cenik pa je nabit tudi pred kopaljščnimi vrati.

Kopaljšče bo vse tri dni odprto za solnčenje in prhanje, za kopanje pa od 11. do 15. in od 17. dalje. Tudi med odmorom se bodo lahko gostje kopalj.

Sokol

Bratstva društvo! Proslava 15-letnice in razvijala prapora, ki mu kumuje predsednik društva Peter, je na željo prizadetih društev z ozirom na že preje določen zlet v Domžalah, Grosuplju in nekatere društvene prireditve odbor Sokola Moste preložil na 1. septembra. Dokazali smo s tem svojo sokolsko solidarnost, prosimo pa bratsko vsa društva naše in vseh sosednjih skup, da upoštevajo ta čas in ne priredijo obenih nastopov, ampak si za rezervirajo ena pohod v Moste, da zadobi prostava tudi po udeležbi oni značaj, ki ji ga daje največje pokroviteljstvo. Obenem bo ves nastop tudi nekaka skušnjava za predstojeci družni zlet na Viki. Vabila, lepak! in letaki so društvo že razposlani. Eventualne želje in prijave (radi hrane, stanovanja itd.) pošljite pravčasno odboru. Navodila slede. Polovična vožnja odobrena! — Zavevo!

Beležnica

Koledar.

Danes: Četrtek, 8. avgusta 1929, katoličani: Čiriak, pravoslavni: 26. julija.

Današnje prireditve.

Kino Matica: Tajinstveni kurir (Ivan Možuhin).

Kino Ideal: Prodane duše (John Gilbert).

Dežurne lekarne

Danes: Trnkoczy, Mestni trg. Ramor, Miklošičeva cesta.

Nova pomlajevalna metoda

Po Evropi se vedno straši pomlajevalna epidemija. Po mladosti hrepenčji stari ljudje si pomagajo s kozmetičnimi sredstvi, z raznimi operacijami na obrazu, z opijimi žlezami in celo z vbrizgavanjem mlade krvi v stare žile. Kakor vse drugo, tako ima tudi pomlajevalne svoje zagovornike in nasprotnike. Zagovorniki pravijo, da so rezultati naravnost presenetljivi. Nasprotniki pa trdijo, da s pomlajevaljem ni nič in da se mora vsak človek spriznati z mislijo, da se postara in umre. Po njihovem mnenju je pomlajevalne nesmiseln boj proti naravi.

V ta problem je posegel zdaj tudi pariški zdravnik dr. Helme. Tudi on ni prijatelj raznih radikalnih pomlajevalnih metod, posebno onih ne, ki diše po šarlatanstvu. Pač pa priporoča svojo metodo, ki pomaga v vsaki starosti in učinkuje trajno. Najboljše pomlajevalno sredstvo je po njegovem mnenju petje, toda ne v zaprtih prostorih. Kdor hoče ostati dolgo mlad, naj prepeva pod milim nebom. Otroci, ki radi pojejo, se dobro in hitro razvijajo, mladi ljudje si ohranijo s petjem zdravo, gibčno telo in dobro voljo, stari pa preprečijo pešanje sil. V tem pogledu ima petje veliko prednost pred vsemi vrstami sporta. Dr. Helme pravi, da so fanatiki umetnega pomlajevalja podobni igralcem, ki nočejo opustiti mladostnih vlog in postanejo kmalu smešni. Kdor mnogo prepeva, ostane dolgo telesno in duševno čil, torej tudi mlad.

Kurzi za jezike po filmu

V Moskvi so napravili prve poskuse za učenje tujih jezikov po kinematografu. Predvajajo n. pr. angleški film z angleškimi napismi, a poseben učitelj bere te napisne na glas, da se posetniki privadijo pravilne izgovorjave. Bajje dosegaajo s to učno metodo dobre uspehe.

Postrežljivost

Obtoženec, nikar ne tajite! Stražnik je vas zalotil, ko ste hoteli na klopi spečemu gospodu sezuti čevlje. Kaj lahko navedete v svojo obrambo?

— Gospod sodnik, oni na klopi je tako smrčal in stokal, da sem bil prepričan, da ga čevlji žulijo.

Kočljivo vprašanje

Oče se vprehaja s sinčkom po mestu. Kupi mu pol kilograma češenj in ga pouči, naj počke izpljuje. Posetita tudi zoološki vrte in se ustavita pred levjo kletko. Tu vpraša Jurček očeta:

— Papaček, če lev porže človeka, ali tudi izpljuje gumbe? ?

ga vraga, kakor bi bili sami anarhisti tu pri nas. Pa ni tako. Imamo poštene stranke, toda ti otroci, te naj bi prejeli za ušesa, te naj bi spravili ob 8. uri v posteljo in jim dali dudcelo v usta.

Dva fantiča, komaj 16letna, sta se strela zaradi punce, to so še otroci, še fantje niso, jaz pred 20. letom fanta ne štejem. Tudi policija naj bi take mučice zlasala.

Drugi so pa fantje od fare. Časopisi vedno pretiravajo. To je torej storija o pretepu in napadu na grajski planoti, kakor vidite nedolžna storija, ki bi pa kmalu postavila grajske fante v slabo luč. Sicer so pa grajski fantje sami demantirali!

100 otrok

Da je na Gradu res mnogo otrok, morda polovica preveč, se prepričaš takoj, ko prisoplaš iz mesta na planoto. Okoli Gradu se igrajo in potepajo otroci od jutra do večera. Krika in vika je dovolj. Toda žalostna je taka slika. Med otroci je mnogo rahličkanih. Revčki so bili rojeni v vlažnih »viteških« dvoranah kjer teče pozimi od sten. Od prve ure jih zastropija ozračje. Človek bi se zjočkal ob pogledu na te žrtve stanovanjske bede in revščine.

Pa kljub temu veselo skačejo okoli in se med seboj ravsaajo. Največ skrbi in preglavic pa delajo g. Lavtariu.

Najbolj me boli, mi je rekel, kadar vidim, da beračijo okoli tujcev. Kaj si bodo ti mislili? Da so prišli v cigansko taborišče.

Tako varuje gospod »prezident« uged svoje republike. Ko je zasedel svoje mesto, je bilo marsi kaj v neredu, kar je pod svojo »vlado« odpravil ali zboljšal.

— Kako se pa imajo sicer prebivalci vaše republike?

— Dobro, dobro, čeprav ni vse tako, kakor bi moralo biti, toda v marsičem nas ljubljanci lahko zavidajo. Predvsem glede svobode, take svobode kakor pri nas ni zlepa kje drugje. Res je pa, da je tu nekaj ljudi, ki ne spadajo sem. To so zapuščenji reveži, ki sodijo v bolnico ali hiralnico, kjer bi se jim boljše godilo. Tu pa žive v največji revščini in si sami ne morejo nič pomagati.

Več luči in vode

Nekdo se je v svobodni tribuni oglašil in zahteval, naj bolj razsvetle ceste, steze in gozd na Gradu. G. Lavtar je mnenja, da so učke res slabo razsvetljene in bi bilo prav, če bi postavili še nekaj žarnic, toda popolnoma odveč bi bila iluminacija gozdiča tam na planoti. Nočni obiskovalci se tu prav dobro počutijo v temi.

Toda vode, vode je premalo na Gradu. Zjutraj ob 6. odpro g. Lavtar vodovod, kakor pride voda iz rezervoarja na Osojah, kjer je motor, ki jo črpa na Grad. Z majinimi stroški bi imej Grad dobre pitne vode dovolj. Treba bi bilo zgraditi le poseben rezervoar.

Varnost je pa v republiki zelo dobra. Po mesecu in mesecu ne vidiš tu stražnika. Na Gradu sta samo 2 požarna čuvaja in 1 gozdni čuvaj ter upravitelj g. Lavtar, ki mora opravljati vse poštenske posle. On pa tudi ne more opraviti vsega sam. Pred leti bi jo kmalu skupl, ko je šel mirit nekega razgrajča, ki mu je ponoči razbil vse šipe v stanovanju. Razgrajč ga je namreč udaril s cepinom po glavi. K sreči je udaril po gumbu na čepici, sicer bi razkald g. Lavtariu glavo. Brazgotino na glavi g. upravitelja pa si lahko v uradnih urah vsak ogleda, če dvomi o tej storiji.

Z razgrajči, ki zlorabljajo svobodo republike, se prezident tudi ne more pretepati, saj je dovolj, da učene otroke.

Varnostne razmere so v republiki torej slabe in skrajni čas je, da dobi svojega stražnika. Svobode bo potem manj, toda varnost bo večja. Zdaaj je pa tako, da pridejo lahko razbojniki in g. Lavtarija zaku-

mitna oseba. Tujci so zijali in poslušali, da so se jim lasje ježili, čeprav je bilo vse izmišljeno. Kdor zna, pa zna. Napitmina je bila zato večja.

Nočno življenje

Ljubljana je znana kot zaspano mesto, kjer prav za prav ni nočnega življenja ali pa poteka prav malomestno.

V grajski republiki je nočno življenje čisto velemestno. Začne namreč šele ob 10 zvečer, torej kakor v velemestih in konča okoli 3. zjutraj ali še pozneje, torej zopet čisto tako kakor v velemestih.

Poteka pa grajsko velemestno nočno življenje zelo živo in pestro. Koncerti so na dnevnem redu. Številni ljubljanci in ljubljankice pridejo na Grad v gručah. Seboj prinese harmonike, violine, citre, tamburice in bogve kakšne instrumente še ter mnogo humorja in dobre volje.

Motocikli, kolesarji, avtomobilisti prihrume ponoči na Grad. Iz gostiln in kavarn se pridejo hladiti. Vse gre na Grad sedaj poleti. Nekaj se jih porazgubi v gozdiču, drugi zasedejo klopi, tretji trave in travničke.

Petja, cvilenja in tulenja ni konca ne kraja. Taka je svoboda grajske republike.

Požarni čuvaj v malem stolpu

Malo jih več, da sta na Gradu dva požarna čuvaja Eden pazi na požarno nevarnost v prvem velikem stolpu, ki je vsem znan, saj ga je videti kot najvišjo točko na Gradu daleč okoli. Drugi čuvaj pa opravlja svojo službo v drugem malem stolpu, ki je na zahodni strani Gradu. Za tega ne vedo vsi, zato so obiski pri njem redki.

Mestni požarni čuvaj v malem stolpu je g. Viktor Seliskar, ki opravlja to službo že več let. Skozi kuhinjo se pride v njegovem stanovanju v večjo sobo, iz katere je vhod v stolp, ki je pa samo nekaj zaprt balkon s velikim oknom.

Krasen je razgled raz okna. Vidi se vsa vzhodna Ljubljana, na katero mora čuvaj paziti in javiti vsak najmanjši požar.

Na oknu je škatlica s slušalkami.

— To je pa moj radio, sam sem ga izgotovil, pravi g. Seliskar. Radio je tudi njegova edina zabava razen telefona na skrini, ki se mu vidi, da je že strašansko star in ima ponosni naslov »hišni telefon«. Bolje bi bilo, če bi mu rekli »prvi grajski telefon«, kajti v grajski republiki sta samo dva. Drugi je v drugem večjem stolpu.

Hišni telefon zabrni včasih in oglašje se ta ali oni magistratni gospod in naroči ali odredi upravitelju to ali ono. S tem telefonom obvesti čuvaj tudi gasilce, če nastane kje požar.

Brnenje in kulanje te stare škatle in pa cvilenje in križenje radio-aparata je čuvajeva edina zabava. V stolpu je v kotu tudi skladovnica knjig in revij; tudi te mu gotovo krajšajo čas.

Nisem se mogel načuditi, ko mi je čuvaj povedal, da ima službo prav za prav nepretrgoma 24 ur, dan za dnem, noč za nočjo.

— Kako jo opravljate, kdaj spite?

— Spim podnevi, v tem času me nadomeštuje oče.

V sobo stopi čuvajev oče. 80 letni starček, sključen in oprajoč se ob palico. — Mater imam tudi pri sebi. Oba sta tobačna vpokojenca z malenkostno pokojnino. Mati je bolna, komaj stoji ob dveh palicah in če sede, ne more več sama vstati. Spim pa 4-5 ur dnevno. Veak trenutek lahko nastane požar v mestu, ponoči ali pa podnevi, vedno moram biti pripravljen in priklenjen sem na to sobo kakor jetnik.

130 let star požarni zvonec

Seliskarjev prednik je prebival v drugem stolpu nad 40 let in je opravljal naporeno čuvajniško službo. Za alarmiranje požara prve čase seveda še ni imel telefona, ampak požarni zvonec, ki visi na podstrežju nad čuvajevu sobo. Na svocoju je

Dnevne vesti.

— **Iz državne službe.** Premješčen je v prometno komercialni oddelček zagrebske železniške direkcije dosedajni uradnik na kolodvoru v Zagrebu Josip Černe; odpuščen je iz državne službe pomočnik knjigovodje oddelka za državno računovodstvo pri finančni direkciji v Banjaluki Anton Požun.

— **Iz zdravniške službe.** Za sreskega sanitetnega referenta v Brezicah je bil imenovan dr. Josip Kolbert.

— **Razpisana sodna služba.** Pri okrožnem sodišču v Celju je razpisana natečajna sodnika katerega mesto se je izpraznilo po dr. Hinku Stepančiču. Prošnje je treba vložiti do 15. t. m.

— **Osebna vest.** Iz francoske kolonije v Afriki se je vrnil za dobo dveh mesecev naš rojak g. Val. Jurman, ravnatelj velike ekvatorijalne kompanije rudnikov in kovarn v Parizu, ter ostane tu mesec dni v svrhu raziskovanja po njen najdenih rudniških terenov v bližini meje Črne gore. V doglednem času se prične z eksploatacijo rud na teh kakor tudi nekaterih tujozemskih krajih. V ta namen bo sprejetih v službo nekaj zdravil, močnih neženjenih jugoslovenskih rudarjev.

— **Natečaj za sprejem učenk v babiško šolo v Ljubljani.** V babiško šolo v Ljubljani se sprejme letos 30 učenk, 15 na brezplačno učna mesta, 15 pa ob svojih ali samoupravnih stroških. Tečaj se prične 1. oktobra in traja 18 mesecev. Prošnje je treba vložiti pri ravnateljstvu babiške šole do 10. septembra. Podrobnosti natečaja so razvidne iz »Uradnega lista« št. 82 z dne 8. tn.

— **Dr. Štampar na inspekcijskem potovanju.** Načelnik ministrstva socialne politike in narodnega zdravja dr. Štampar je odpotoval na dalje inspekcijsko potovanje, da si ogleda vse večje bolnice. V ponedeljek popoldne je prišel v Kragujevac, kjer si je ogledal bolnico, potem je na imel konferenco s šefi oddelkov in zdravnikov, katerim je obrazložil svoje želje in načrte delovanja v naših zdravstvenih ustanovah.

— **Narazčanje tujeskega prometa v Dalmaciji.** Prvi meseci letošnje tulske prometne sezone v Dalmaciji so pokazali, da bo letos tujcev manj nego lani. V Juliju se je pa polajal znatno zboljšal. Lani v Juliju je bilo v Splitu domačih gostov 2186, letos pa 2304, tujcev je bilo lani 1225, letos pa 1354. Vseh letovisčarjev je bilo lani 3411, letos pa 3658, torej za 7% več. V avgustu je število letovisčarjev še bolj naraslo. Razen rednih gostov so napovedane številne ekskurzije. 21. t. m. prispe v Split 120 izletnikov socijalističnega kulturnega odbora iz Berlina. 1. septembra prispe 60 Nemcev iz Drazdan, ki jia pošilja tujskoprometni urad 13. 2. septembra 90 izletnikov socijalističnega kulturnega odbora iz Berlina, 3. septembra 150 madžarskih zdravnikov, 4. septembra 30 Švedov, 15. septembra okoli 200 udeležencev kongresa lekarnarjev, 15. septembra 50 nemških izletnikov iz Drazdan, 17. septembra 150 nemških zdravnikov, 20. septembra 110 nemških zdravnikov iz Češkoslovaške, 23. septembra 50 izletnikov z Dunaja in 29. septembra 60 izletnikov iz Drazdan, 22. septembra se bo vršil kongres ženskega saveza Jugoslavije, katerega se nadeleži do 300 delegatini. Tudi za oktober je napovedanih več ekzurzij. V Splitu in drugih dalmatinskih krajih se tujski promet letos zelo ugodno razvija.

— **Naš konzulat v Bordeauxu.** Da se poglobe trgovski stiki med našo državo in Francijo, je bil ustanovljen v Bordeauxu kot središče francoske trgovine z vinom naš konzulat. Za konzula je bil imenovan Radovan Šumenković, ki je že odpotoval v Bordeaux.

— **Brzojavna zveza Vis - Split.** Med otokom Visom in Splitom polagajo nov kabel tako, da bo imel Vis dobro brzojavno zvezo s Splitom, kar je posebno važno za pomorsko službo, pa tudi za tujski promet.

— **Turisti pozor!** Vozni red avtobusne proge Ljubljana - Mengeš - Cerklje - Kranj je tako urejen, da ima na obeh straneh v Ljubljani in v Kranju potrebne zveze z vlakom. Zjutraj odhaja avto iz Ljubljane ob 6, iz Trzina 6.30, iz Komende 6.55, iz Cerklje 7.20, iz Velesovega ob 7.30, prihod v Kranj 7.50. Počaka vlaka iz Ljubljane in z Jesenic, pa ob 8.05 odpelje iz Kranja kolodvor in ob 8.15 Kranj (stara pošta), ob 8.25 iz Senčurja, ob 8.45 iz Cerklje ob 9.15 iz Komende ob 9.35 iz Mengša, pride v Ljubljano ob 10.15 dopoldne. Popoldne odpelje iz Ljubljane ob 1.30, iz Trzina ob 1.45 iz Komende 1.45, iz Cerklje 1.45 iz Velesovega ob 1.55 pride v Kranj 1.55. Avto tudi sedaj počaka obeh vlakov, nakar se vrača proti Ljubljani ob 15.50 iz Senčurja ob 16.10, iz Cerklje 16.30, iz Komende ob 17.10, iz Mengša 17.20 ter pride v Ljubljano ob 18 uri zvečer. S prihodno nedeljo se uvede še ena vožnja in sicer zvečer za turiste ter le do, odnosno iz Cerklje. Ta avto bo vsako nedeljo in vsak praznik odhajal iz Ljubljane ob 18 uri zvečer v Cerklje, odkoder se bo vračal ob 19.30 iz Komende ob 20 uri iz Mengša ob 20.20 iz Trzina ob 20.30 ter pride v Ljubljano okoli 21 ure zvečer.

— **Uradnega lista.** »Uradni list« št. 82 z dne 8. tn. objavlja zakon o zapisniku o prepovedi uporabe v vojni zadušljivih, strupenih in sličnih plinov in bakterioloških sredstev, podpisanih pod okriljem društva narodov v Ženevi 17. junija 1925, zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o takšah z dne 30. marca 1911, zakon o izpremembi določb čl. 63 finančnega zakona za leto 1929-30, zakon o izpremembi roka po čl. 43 zakona o kontroliranju čistine izdelkov iz zlata, srebra in platine, uredba o polaganju prispege pri glavni kontroli, uredba pri glavni kontroli, uredba o polaganju prispege in zaobljube članov samoupravnih organov, uslužbenecv, zdravnikov, služiteljev in komisarjev vseh naprav, ki so pod nadzorstvom ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, izprememba v pra-

vilniku o delovanju, redu in pouku v državnih trgovskih akademijah, odločbo, s katero se oproščajo plačevanja uvozne carine tilantin, grafit in solbar, pojasnila kot komentar za tar. št. 444 in 445 uvozne tarife, izpremembe in dopolnitve v pravilniku o poslovanju in pristojnosti oddelkov za kataster in državna posestva pri finančnih direktorjih in o poslovanju in pristojnosti katastrskih uprav ter pojasnilo pravilnika o poslovanju računovodstvenih odsekov pri ministrstvih in o računovodstveni službi pri nakazovalcih.

— **Kongres šumarjev.** Jutri se prične v Novi Gradiški kongres šumarsko - tehničnega osebja, katerega se udeleže delegati iz vseh krajev države. Udeležencem kongresa je dovolilo ministrstvo za šume in rudnike potreben dopust.

— **Dražba lova.** Jutri ob 10. dopoldne se bo vršila pri referentu sreskega načelnika v Celju ponovna dražba občinskega lova občine Velika Pirešica. Lov se odda v zakup za dobo od 1. julija 1929 do 31. marca 1935.

— **Prepovedana lista.** Notranje ministrstvo je prepovedalo uvažati in razpečavati v naši državi ukrajinski list »Surnant«, ki izhaja v Berlinu in propagira odcepitev Galicije od Poljske ter list »La Question Croate dans l'Opinion Publique Europeenne«, ki piše proti interesom naše države.

— **Razpis službe.** Pri velikem županu ljubljanske oblasti v Ljubljani je razpisano mesto dnevničarja - služitelja. Prošnje je treba vložiti do 25. t. m. Natančnejši pogoji so razvidni iz razpisa v »Uradnem listu« ali pa se lahko v pogledajo v sekretarijatu velikega župana ljubljanske oblasti.

— **Gospodarski teden v Ljutomeru.** Še enkrat opozarjamo na gospodarske prireditve, ki se bodo vršile v Ljutomeru od 11. do 18. avgusta. Dne 11. avgusta je otvoritev obrtne, industrijske in kmetijske razstave, ki naj pokaže nalvažnejše izdelke in pridelke gospodarskih panov, osobito tudi vinarstva. Tej razstavi se pridružita tudi meščanska in obrtna nadaljevalna šola s svojimi izdelki. Dne 14. avgusta se bo vršila razstava goveje živine, koni in perutnine. Dne 15. avgusta pa bo na cvenskem dirkališču velika kasačka in galopska dirka. — Kdor se zanima za gospodarstvo severovzhodnih delov Slovenije, naj ne zamudi teh važnih prireditev. Železniške zveze so ugodne, tudi avtomobili stoje interesentom na razpolago.

— **Razstava goveje živine v Ljutomeru.** Kakor smo že poročali, bo v okviru splošne gospodarske razstave v Ljutomeru, v sredo, dne 14. avgusta živalska razstava, ki bo obsegala konje, toplokrvce, govejo živino v ljutomerskem okraju udomačenih pasem in razstavo kokoši štajerske pasme. Za strokovnjake, pa tudi za kmetovalce ljutomerskega okraja bo prav zanimiva goveja razstava. Dosedaj v ljutomerskem okraju namreč niso gojili čiste pasme, ampak mešanico raznih pasem, predvsem simodolske, pingavske in mariladvorske pasme. Le redki so bili kmetovalci, ki so imeli v svojih hlevih čiste zastopnike ene ali druge pasme. Na razstavo so pa pripuščene le živali čistih pasemskih znakov, kar bo za kmetovalce zelo poučno. Za strokovnjake bo pa najlepša prilika se prepričati o napredku glade oblik živali, zlasti pa o napredovanju ali nazadovanju posameznih pasem. Razstavljenih bo 160 komadov goveje živine v treh posamskih skupinah in sicer I. skupina: sinodolska pasma; II. skupina: pingavska pasma in III. skupina: mariladvorska pasma. V vsaki skupini bodo točno postavljeni: 1.) bik nad 1½ letom; 2.) krave in breje telice; 3.) mlada živina ubojnega spola.

— **Slovenec v Ameriki.** V Chisholmu, država Minnesota, je v rudniku pri delu zasulo Janeza Cvara, doma iz Roba v ribniškem okraju. V Ameriko je prišel pred 24 leti. Star je bil šele 45 let. Zanusča žena in dva otroka. — V kraju Prince George se je 1. julija vršila zanimiva tekma. Tesarji železniških pragov so se med seboj kotali, kdo popreje oteše dva železniška praga. V močni konkurenci, katere so se udeležili Švedi, Norvežani, Angličji in Finci. Je zmagal Slovenec Alojzij Bartol, ki je otešal dva praga v 10 minutah in 50 sekundah. Dobil je krasen srebrn pokal in 50 dolarjev nagrade. Bartol je doma iz Travnika pri Loškem potoku.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo nestanovitno vreme. Včeraj je bilo lepo samo v Mariboru in Splitu, drugod pa bolj ali manj oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju in Splitu 30, v Zagrebu 29, v Ljubljani 27.6, v Sarajevu 26, v Mariboru 25, v Beogradu 23 stopinj. Davl je kazal barometer v Ljubljani 759.6 mm, temperatura je znašala 15.2 stopinj.

— **Esperantisti - slovenski ključ** (slovarček) je dotiskan in na razpolago. Naročila sprejema »Klub esperantistov v Ljubljani« (Narodna kavarna), Cesta Din 3.

— **Samomoril.** Na policijsko stražnico v Zenici je te dni prišel neznanec in se pričel pogovarjati z navzočimi stražniki. Nenadoma je pa segel v žep, potegnil iz njega samokres in se predno so mu mogli preprečiti, si je pognal kroglo v senco. Nezavestnega so prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrtjo. Kdo je samomorilni kandidat, ni znano. Pri njem so našli samo vozni listek III. razreda za progo Brod - Visoko. — V ilidži si je končal te dni življenje 65-letni seljak Tomo Crkvenjaš iz sela Hrasnica. Skočil je v Bosno in utonil. Starec je zadnje čase živel v veliki bedi in često je tožil, da se je življenja naveščal. Delati radi boleznj ni mogel, beračiti pa ni hotel. Te dni se je pa nesrečni Tomo nekega jutra v obupu napil žganja in izvršil samomor. Truplo so že potegnili iz vode. — V Brodu v Slavoniji je skočil v Savo 23-letni Atidža Fazlibegović in utonil. V smrt ga je bale znala nesrečna ljubezen.

Štediti z pleničkami?

„Ne tega mi pač ni treba več“ povdarja gospa Mica. „Dobro negovano dete, kakor je moja Majdica, dobiva vedno sveže perilo, za katero skrbi brez truda le

Kamen spodtike med Rusijo in Kitajsko

Mesto Harbin je v rokah vzhodnokitajske železnice. Kako so hoteli Rusi izpodriniti Kitajce.

— **Smrtna nesreča na lovu.** V selu Podgorica pri Rogoznici se je te dni pripetila tragična nesreča. 24-letni seljak Ivan Živković je odšel z dvocevko na lov, s seboj pa je vzel tudi psa. Na polju se je pes zalezel v nekega kmečkega psa in srdito sta se zagrizla drug v drugega. Živković ju je hotel ločiti in je s puškinim kopitom zamahnil nanja. Nesreča je hotela, da je udarec zgrešil, kopito je udarilo ob kamen in puška se je sprožila. Obala strela sta zadela Živkovića v prsa. Bil je takol mrtev.

— **Velika tatvina svile v zagrebski tvornici.** V tvornici »Mezvater« v Sveticah pri Zagrebu so že delj časa opažali, da nekdo sistematično krađe svilo. Pri inventuri so ugotovili, da je bilo ukradeno za 70.000 Din svile. Tatu pa niso mogli izslediti. Končno je tovarna prilavila tatvine policiji. Dva policijska agenta sta te dni v Zagrebu odkrila, da neki zagrebski trgovec prodaja svilo znatno pod normalno ceno. Bil je to Stevan Maričić v Jurišičevi ulici, pri katerem je policija zaplenila za 41.000 Din svile in ugotovila, da jo je za 10.000 Din že prodal. Pri kupčiji sta igrala podrejeno vlogo mizar Konrad Mihalek in trgovec Slavko Osojnik, ki sta pomagala nakradeno blago razpečavati. Detektiva sta tudi dognala, da je svilo trgovcu nosila tvorniška uslužbenka Štefanija Majerhofer. Uslužbenka je tatvine priznala. Povedala je, da je že skoro leto dni nosila Osojniku vsak dan po eno ali dve skatli svile. Za vsako vreteno ji je Osojnik plačal 1 Din, dočim je bilo vredno 33 Din. Vsega skupaj ji je izplačal 10.000 Din. Iz tega sledi, da so tatvine v tovarni še večje, nego so dognali pri inventuri. Majerhoferjevo je policija izročila sodišču, pa tudi Osojnik in njegovi sokrivci se bodo morali zagovarjati pred sodiščem.

— **V smrt radi nesrečna ljubezn.** V Subotici se je v terek zastupila 20-letna Malčiča Korpa. Izpila je večjo količino sode. Prepeljali so jo v bolnico, kjer je pa že drugi dan v groznih mukah umrla. Vzrok samomorja je bila nesrečna ljubezen. Dekle je bilo zaljubljeno v nekega fanta iz bogate in ugledne subotiske rodbine, toda njegov roditelji o poroki niso hoteli ničesar slišati. Končno je začel fant dekleta zamerjati. Malčiča mu je večkrat pisala, da brez nje ne more živeti, toda fant se za to ni zmenil. V obupu je dekle izvršilo samomor. Zapustilo je pismo, v katerem prosi fantove roditelje, naj ji prirede vsaj dostojen pogreb.

— **Po več letih odkrit zločin.** V ulici Paje Dobanovačkog v Subotici so te dni delavci pri kopenju rovov za polaganje vodovodnih cevi naleteli na človeško okostje, ki je pa bilo brez glave. Obvestili so policijo, ki je ugotovila, da na dotičnem kraju nikoli ni bilo pokopališča in da gre najbrž za zločin. Vse kaže, da je zločinec svoji žrtvi odsekal glavo in truplo zakopal.

— **Pri kopenju utonil.** V potoku Koprivnica pri Koprivnici se je včeraj kopal 7-letni Mijo Ciković. Nenadoma so ga njegovi tovariši pogrešili. Iskali so ga povsod, toda našli so samo njegovo obleko, dočim o njem ni bilo duha ne sluha. Roditelji so obvestili policijo, ki je preiskala potok. Blizu mlina je potegnila truplo pesrečnega dečka iz vode.

Iz Ljubljane

— **Monopolsko skladišče soli v Ljubljani** ima v zalogi živinsko sol za Ljubljano in ljubljansko okolico. Cena za 1 kg je 1.40 Din, vreča stane 12 Din (po 50 kg). Živinsko sol so opravičeni prodajati vsi trgovci, ki imajo dovoljenje za prodajo soli. Neposredno konzumentom se sol v skladišču ne prodaja. V drugih krajih Slovenije dobe maloprodajalci živinsko sol pri svojih veleprodajah. Veleprodajalci so dolžni imeti živinsko sol vedno v zalogi.

— **Tatvina koleasa.** Trgovskemu pomočniku Ivanu Zlatetu iz Št. Vida je bilo včeraj iz veže štev. 5 na Vodnikovem trgu ukradeno kolo znamke »Peugeot«, vredno 900 Din. Tvorniška številka koleasa je 200.304.

— **Nepreviden jezdec.** Na živinskem sejmu je včeraj posestnikov sin Karl Zorman iz Skaručne, ki je dirkal na konju, podrl na tla posestnika Ivana Rodeta. Rode se je močno poškodoval na nogi in obležal je nezavesten. Prepeljali so ga z rešilnim avtom v bolnico.

— **Tatvina poljskih pridelkov.** V eni zadnjih noči okoli 2. ure zjutraj je zasčil nočni čuvaj P., uslužben pri zavodu za straženje, osnovanem po orožniških vpokojenih, v bližini bolnice na nekem vrtu dva fanta, ki sta nabirala fižol. Čuvaj ju je izročil lastniku vrta, ki je baje sam obrabunal z njima.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

Ruska oaza na Daljnem vzhodu Harbin je postala kamen spodtike med Kitajsko in Rusijo. V Evropi se večkrat sliši vprašanje: ali je Harbin kitajski ali sovjetski? In res do zadnjega ni bilo lahko odgovoriti točno na to vprašanje. Harbin je v rokah vzhodnokitajske železnice. Iz zakotnega kraja ob reki Sungari se je razvilo veliko moderno mesto s krasnimi poslojpi in hoteli. Zdej vlada v Harbinu tako živahno vrvenje, kakor v Odesi. Dan za dnem se pojavljajo v Harbinu nove trgovine, tovarne in delniške družbe. Mesto se deli v dva dela, v trgovsko in uradniško.

Leta 1924 je pa nastal v Harbinu velik preokret. Sovjetska vlada se ni ustavila pred nobenim sredstvom, da doseže svoj cilj. Posrečilo se ji je izposlovati aretacija bivšega ravnatelja vzhodnokitajske železnice Ostroumova in pod firmo prijateljstva narodov je uvedla na vzhodnokitajski železnici originalno pariteto s sovjetskimi uradniki na vodilnih mestih in s Kitajci kot njihovimi namestniki. V Harbin je poslala novega ravnatelja vzhodnokitajske železnice Ivanova in njegovega pomočnika Jacunskega. Nova metla je začela radikalno pometati. V železniško službo so sprejemali samo kitajske in sovjetske državljane. Na drugi strani so pa prirejali številne banke, kitajske na čast Rusom, ruske pa na čast Kitajcem. Toda to prijateljstvo ni trajalo dolgo. Ravnatelj železnice Ivanov je nekega dne kar na lepem zadržal transporte Čangsolino četr v času njegove vojne z južno Kitajsko.

Ivanov je bil aretiran in po mestu so se razširile alarmantne vesti o prihodu sovjetske vojske, ki naj bi osvobodila Ivanova. Namesto vojske sta pa prišla iz Moskve Serebrjakov in Jemšanov, ki je bil imenovan tri dni prej za ljudskega komisarja prometa. In zopet so priredili banket, na katerem se je Serebrjakov Kitajcem lepo poklonil in jim zapustil namesto Ivanova Jemšanova kot ravnatelja vzhodnokitajske železnice. S to izpremembo se je pričela v Harbinu cela vrsta incidentov, izgrediv in afer. Komunistična omladina je napadala na ulicah Kitajce in caristično orijentirane Ruse in ubojo so bili na dnevnem redu. Mesna uprava je prehajala iz ruskih v kitajske roke in zopet nazaj.

Uspesh Maleševih „Rdečih lučk“

Mladi slovenski slikar Miha Maleš je izdal v samozaložbi knjigo »Rdeče lučke ali risbe o ljubezni«. Naši kritiki so knjigo večinoma ocenili kot dogodek in so priznali Maleševu izredne umetniške zmožnosti.

— **Knjiga je kot pri nas ne zlepa posvečena mlademu življenju, mladim lepotam sanjam in ljubezni, pravi kritik dr. Rajko Ložar.** In še: Maleševa grafika je gotovo moderna, in prav zadnji štadij evropske risbe je v njej, toda nič snobizma in mode nima v sebi, nego je postala po Malešu prava slovenska umetniška zadeva. Predhodnike, seveda samo svoje vrste, bi našli v naši ljudski umetnosti, v slikah na steklo, zrcalo itd. in od njih je prejel Maleš svoje »tradicije«, nekaj one čudovite lirike v liniji, glede katere med nami nima para.

— **»Mlada deklica! Moj bog, kaj je do svetu lepšega od oči toletne deklice?«** piše Miha Maleš v uvodu. Svet teh deklic v zgodnjih sanjah in nejasni ljubavi, radosti in žalosti nam je odkril Maleš s svojimi risbami.

Kritik dr. Fr. Stele je dejal v svoji obširni oceni med drugim: »Dobro je Maleš zajež razpoloženje mladostnih sanj, mlade ljubezni, njenih hrepenenj, razočaranj in nezasičenih bridke tragedije, ki je propogost njen konec. Pravo pristno mladeniško občutje preveva liste ter nežne zgodbe in Malešev priljubljeni primitivno risarski način mu izborna prija. V tea žrtah je pogosto zabeležena pristna neizumetničena lirika prvotnega čustva kakor je bolj popolno tudi besedna umetnost ne more podati. Grobe telesnosti, poltenosti, odurnega naturalizma v teh listih ni, namesto njih so diskretni znaki, preproste, samo ideji in izrazu čustva služeče črke in vselej onefitne na vodilni motive.

Zanimiva je kritika Vide P. v »Ženskem svetu«: Knjiga, ki v naši književni in slikarski umetnosti še nima para, pa ga najbrž tudi pri drugih narodih ne najde kar tako... ali da bi mi »Srečanje« na str. 57 globlje seglo kot pesem »Pod klančkom sva se srečala« ne morem reči. Zraven si pa mislim, morda je pa knjiga našla svoje pravo mesto, morda je res izraz moderno, prav za prav modno živčnega in čustvujočega sodobnega človeka. Sai tu ne vidimo deklic z dolgimi kitami in melanholičnimi očmi, ki bi zalivale rozmarin ali vzdihovale pod cvetočim jasminom...
Od inozemskih kritik, naj omenimo kritiko L. Bruck v »Prager Presse«, ki pravi: Če bi hoteli Maleša primerjati drugim, bi se morali ozirati ravno tako na moderne francoske umetnike (kubiste in Masereola) kakor na Georga Grosza in Kleca. Od prvih ga pa loči močna duhovna, da ne rečemo čustvena globina, od obeh drugih pa pomankanje stvarnosti (kar pa nikakor ni očitek). Preko risb pa veje nežen dih liričnega občutka, ki ostane ohranjen celo v reprodukcijah. In to je mnogo!
M. Durman je ocenil »Rdeče lučke« v »Obzorju« takole: Zbirka, ki jo je avtor sam izdal v razkošni opremi, je slovenski grafični umetnosti samo v čast... Risbe so enostavne, polne nežnega in liričnega čustva, v erotičnih momentih pa navne in idilične. Vsi Maleševi tipi so ožarjeni z neko blagostjo in nežnostjo, četudi jih muči boj ali razjeda ljubosumnost. Maleš je pesniško nežen, četudi prikazuje padle ženske v prostitucijo.
Izredno ugodne kritike so objavili tudi drugi listi, kakor »Vreme«, »Morgenblatt«, »Politika«, itd., skratka, Maleševa knjiga je vzbudila pozornost doma in v tujini, kakršne že dolgo ne slovenska knjiga.

Kaj je anarhist?

— Tatek, kaj je anarhist?
— Anarhist? Hm, Pepček, to je človek, ki hoče imeti, kar imajo drugi in ki se nikoli ne umije.
— Tatek, jaz postanem anarhist.

August Blanche:

104

Na valovih strasti

Roman

Toda pozabili smo povedati, kaj je držal Armand v levici.

Bil je kakih pet komolcev dolg drog, na koncu je v hral prapor modro-rdeče-bele barve. Drug je bil modro-rdeče-belo pobarvan.

Armand je zataknil prapor sredi barikade. Potem se je odkril, zavhtel je klobuk in zaklical:

— Vive la republique!
— Vsi, ki so stali z Armandom na barikadi, so ponovili ta klic.

V hipu je šel ta klic po vsej ulici od barikade do barikade, od okna do okna.

— Vive la republique! je zakričal mladenič na postelji vrh barikade. Klici drugih so ga bili zdramili iz sladkega sna. Sedel je in si mencial oči.

— Dobro jutro, monsieur Eugene! — je pozdravil Armand zaspanca.

— Ah, to ste vi, Armand! — je odgovoril Eugene ves srečen, da vidi svojega najboljšega prijatelja. — Sanjalo se mi je, da stojim na zvoniku Notre Dame. Toda tako visoko se nisimo zlezli, kakor vidite. Vendar smo pa na pravi poti tja. Pozna jutro je že, kajne?

— Solnce je vstalo davno pred vami, je odgovoril Armand smeje.

— Kako pa stoji naše akcije? V sanjah sem slišal topovske strele in salve pušk.

— Vaše sanje so resnične. Nekatero barikado so že zasedene in ljudstvo jih junaško brani.

— Kanite ostati pri nas?
— Dobre pol ure.

— Kam jo pa mahnete potem?
— V rue St. Antoine, Radoveden sem, kaj počenja tam »Krvavordeči prapor«.

— Mislim sem, da mi sije nad glavo jutranja zarja.

— Saj tudi je zarja, Eugene, znanilka novega dne. Drugače je pa to delo zatona, kajti prapor so nam podarili stari iz Bicêtre.

— Čast in slava jim! In blagoslovljen bodi zaton, ki ni nič drugega, nego oče jutranje zarje. Živela trobojnica! To je kot nalašč za mojo zadnjo kitico.

— Monsieur Eugene! — se je začul v neposredni bližini glas.

— Marly, Marly! — je vzkliknil Eugene. Planil je iz postelje in hitel k oknu v drugem nadstropju.

Maljo prej smo omenili, da je segala barikada do drugega nadstropja. Zato so bila okna drugega nadstropja nekakva vrata za one, ki so stali vrh barikade.

Pri tem oknu se je prikazala dražestna postava mladega, lepega dekleta z lepo belo čepico na glavi, kakršne nosijo navadno grizete.

— Kako ste pa prišli sem, dražestna Marly? — je vprašal Eugene.

— Vedela sem, da ste tu, Eugene, — je odgovorila Marly, — in tu boste morda razumeli, da...

— Da, že razumem... No, ali ste skuhali kavo, drago dete?

— Sem.

— Imate konjak, božanstveno bitje?

— Da, imam vse, kar hočete.

— Vse, kar hočem in morda še

več... Angel ste, Marly. Je kava topla?

— Evo je, pijte! — je dejala Marly in pomolila pesniku skozi okno skodelico tople kave.

— Poljubček namesto sladkorja, preljubo dete!

— Evo ga, — je odgovorila gostoljubna grizeta in nastavila rdeče, lepo napete ustnice pesniku, ki pa ni vzel samo ene kocke sladkorja.

Ta čas je govoril Armand s slušateljci politehniške glade obrambe številnih barikad.

Adjutante v bluzah so neprestano pošiljali med glavno barikado in njene manjše sestre.

— Kaj počenjate, monsieur Eugene? — je vprašal Armand pesnika, ki je sedel na vnožu postelje s knjižico v eni in s svinčnikom v drugi roki.

— Pišem zadnjo kitico, ki jo hočem slednjič danes napisati do konca. — je odgovoril Eugene, ne da bi odvrnil pogled od noteza.

— Toda morate se požuriti.

— Zakaj?

— Kaj ne slišite bobnov? Kaj ne slišite, kako vincenneski lovci trobijo?

— Parbleu! — je zagodrnjal pesnik. Spravil je notez in svinčnik v žep, potem je pa potegnil izpod blazine dolgo puško.

Slednjič je prevrnil posteljo tako, da je bila žimnica obrnjena proti trgu.

Slušatelj politehniške, ki je bil menda poveljnik na tem kraju, je nastavil na usta lovski rog in trikrat močno zatrobil.

Barikado so v hipu napolnili delavci, oboroženi s puškami in drugim orožjem.

Trg pred barikado, ki je bil skoro prazen, je naenkrat oživel.

Od De la Victoire in od drugih strani so se bližale čete in v petih minutah je bil ves trg poln vojaštva v polni bojni opremi.

Bil je 69. polk, podkrepjen s oddelkom vincenneskih strelcev in dvema stotnijama municipalne garde.

Poleg vojaštva je prikoralo na trg dvanajst mestnih seržantov pod vodstvom policijskega komisarja.

Na trgu se je zbralo okoli 2500 oboroženih mož. To je bila sila, s katero je hotela vlada pregnati revolucionarje z glavne postojanke.

LI.

Pri zadnji kitici.

Komisar in mestni seržanti so se bližali veliki barikadi.

— Zdi se, da hočejo govoriti z nami, — je dejal Armand poveljniku barikade. — Bodite tako prijazni, monsieur Laborde, in vprašajte jih, kaj nam hočejo povedati, da jim bomo mogli odgovoriti, kakor se spodob.

— No, zakaj pa ne, — je odgovoril Laborde, — čeprav ne govorim rad s policijskimi psi... Dobro jutro, monsieur! — je zaklical in pokleknil, da bi bolje slišal, kakšne novice prinaša policijski komisar. — Komu se imamo zahvaliti za tako imeniten poset?

— V imenu kralja in zakona! — je zaklical policijski komisar tako glasno, da se je slišalo po vsem trgu. — V imenu kralja in zakona vas pozivam, da nemudoma položite orožje in porušite barikade.

Mati in hči v borbi za ljubčka

Tragedija lepe Angelike. — Mati nahujkala svojega ljubčka, da je vrgel njeno hčerko skozi okno brzovlaka.

Ves Pariz je te dni govoril o zagonetni tragediji, ki se je odigrala med postajama Pariz-Ablon, kjer je našel železniški čuvaj blizu postajališča Choisy nezavestno deklo. Prenesli so jo takoj v bolnico, kjer so ugotovili, da ima težke notranje poškodbe. Dekle je bila vso noč nemirna, tresla jo je mrzlica in mrmrala je v italijanščini nerazumljive besede, iz katerih je sestra, ki ji je stregla in ki je slučajno razumela italijanško, posnela samo ime »Olivera« in Jasminova ulica. Ti dve imeni in grožnja, da se bo osvetila, je večkrat ponovila.

Vso noč se je nesrečnica valjala po postelji, drugo jutro je pa umrla, ne da bi se zavedla. Bolnica je o zagonetnem dogodku obvestila orožnike v Choisy, ki so uvedli preiskavo. Ugotovili so samo, da je bila neznanica oblečena zelo elegantno, da je imela pri sebi vso zlatnino in ročno torbico z denarjem. Roparski napad je bil torej izključen. Kdo je lepa neznanica, niso mogli dognati. Zvedeli so samo, da ji je ime Angelika. Ime je bilo namreč gravirano na medaljonu, katerega je nosila na verižici na vratu.

Orožniki so obvestili pariško policijo, ki je preiskavo nadaljevala. Detektivi so zvedeli od sestre, ki je stregla umirajoči, vse podrobnosti. Mnogo sicer ni bilo, vendar je pa bilo dovolj, da so lahko nadaljevali preiskavo. Najprej so

morali poiskati Jasminovo ulico. To je bila precej težavna zadeva, kajti samo v okolici Choisyja je 11 Jasminovih ulic.

Ves trud in poizvedovanja policije pa so bila zaman in že se je zdelo, da bo ostal zagonetni umor nepojasnen. Toda detektivi so izvohali, da je v Jasminovi ulici v okraju Cottage v elegantni vili nedavno stanoval s svojo ljubico neki Alfonso Oliviera. Ljubica je bila baje Italijanka. Lastnica vile je povedala, da je bilo v njeni družbi često tudi lepo črnolaso deklo. Ko so ji pokazali Angelikino fotografijo, je lastnica vile takoj spoznala dotično deklo. Policija je preiskala sobo, kjer sta stanovala in našla je dva vozna listka za proro Pariz-Ablon. S tem je bilo dokazano, da sta zabljujena v zvezi z umorom. Dočim je policija iskala zaljubljenca po Parizu, je iz Ablona prispela vest, da je Oliviera tam.

Mož je z ljubico baš obedoval, ko so vstopili v sobo detektivi. Vprašali so njegovo ljubico, kje je Angelika. Ženska je prebledela in zajecjala, da je Angelika njena hčerka in da je odpotovala v Pariz. Končno je priznala, da je njen ljubček, Portugalec Oliviera, vrzel hčerko skozi okno brzovlaka. Oliviera pa je obdolžil svojo ljubico, da ga je nagovorila k zločinu, ker je bila ljubosumna na lastno hčerko, kateri je začel dvoriti. Policija je oba zaprla.

Tudi barve se vidijo na daljavo

Nov izum za gledanje na daljavo. — Aparat Američana Ivesa, ki prenaša na daljavo tudi barvo dotičnega predmeta.

Iz Amerike poročajo o novem uspehu v gledanju na daljavo. Problem gledanja na daljavo se rešuje že več let in stvar je že tako napredovala, da so pred leti v Angliji delali že prve poskuse z novo vrsto televizije, pri kateri gre za razločevanje barv dotičnega predmeta, ki ga vidi človek na daljavo. Nekaj uspehov so Angleži v tem pogledu dosegli, toda problem sam je bil rešen šele te dni v laboratorijih Bellove telefonske družbe v Newyorku.

V eni dvorani laboratorija je sedla k oddajnemu aparatu deklica v pisani obleki, v drugi dvorani so se pa zbrali pred sprejemnim aparatom tehniki in novinarji, da prisostvujejo prenosu dekličine slike. Prenos se je izborno posrečil. Gledalci so videli vse barve obleke in celo barvo kože na dekličinem obrazu do najmanjše podrobnosti. Potem so prenašali ameriško zastavo ter slike pestrih rož in sadja. Vse slike so bile prenešene s popolnim uspehom.

Izumitelj aparata za prenašanje slik na daljavo je dr. Herbert Ives. Že pred leti je konstruiral aparat za prenašanje črne in bele barve in 7. aprila 1927 je napravil prve poskuse na veliko daljavo. Takrat so slišali po radiu govor sedanjega predsednika Hooverja, obenem so ga pa videli pred oddajnim aparatom v Chicagu. Novi aparat za gledanje barv na daljavo je kombinacija prvega Ivesovega izuma in sistem barv-

ne fotografije njegovega očeta.

Zanimiv je način prenašanja slik na daljavo. Pred predmetom, ki ga hočemo gledati na daljavo, se vrti veliko kolo, na katerem je mnogo luknjic v obliki špirale. Skozi te luknjice pada močna svetloba na predmet in obseva poedine točke in ker se kolo hitro vrti, vidi oko namesto točk ploščo. Obsevane točke mečejo svetlobo na tri skupine fotoelektričnih celic, zastrtih z rdečim, zelenim ali modrim barvastim filtrom tako, da sprejemajo samo barvo filtra. Rdeča, zelena ali modra luč povzroča v celicah električni tok, ki je napeljan v sprejemni aparat. Če je treba prenesti sliko rdeče rože z zelenimi listi v modri vazi, povzroči rdeča barva v fotoelektričnih celicah pod rdečim filtrom električni tok, ki segreje v sprejemnem aparatu žarnico za rdečo stekleno ploščo tako, da svetli tudi rdeče. Isti proces je pri zeleni barvi listov in modri barvi vaze. Rdeča, zelena in modra luč pada v sprejemnem aparatu prizmatično na preključno kolo, ki se vrti z enako hitrostjo kakor kolo oddajnega aparata. Trobarvna luč, padajoča skozi prizmo, obseva skozi luknjice vrtečega se kolesa sprejemno ploščo, kjer se zmeša in razne barvne kombinacije. Kakor na slikah v filmu, se tudi tu spajajo poedine točke v enotno, neprestano menjajočo se sliko.

Ives ni mogel konstruirati svojega

aparata za gledanje na daljavo pred, kajti manjkala mu je fotoelektrična celica, ki je bila sestavljena šele letos v aprilu. Dosedajni poskusi so se delali s pomočjo brzozajavne žice. Če se todo pa babile za poedine barve različne dolžine valov, bo mogoče prenašati slike odnosno barve tudi brezžičnim potom. Ni daleč čas, ko bo človek lahko sedel doma in gledal vse dogodke po svetu v originalnih barvah, obenem pa poslušal vse zvoke.

Salomonska razsodba

V zgodovini angleškega sodstva je zabeležena tudi naslednja kuriozna zgodba:

John Smith je oropal nekega draguljarja in sicer na ta način, da je napravil v steni luknjo, skozi katero je pa mogel zlesti samo do pasu. To mu je zadostovalo, da je nabasal žepa z dragulji. Mož je prišel seveda pred sodno v njegovemu zagovorniku je šinila v glavo originalna misel. Dokazoval je, da Smitha ni mogoče obsoditi po zakonu zaradi vploma, kajti zakon govori o vplomu samo tam, kjer skuša kdo, torej cel človek, vdreti nasilno v tuje stanovanje, ne govori pa o primerih, ko vdre v tuje stanovanje samo del človeka.

Obravnava se je vršila pred poroto in posvetovanje je trajalo dolgo. Po posvetovanju je glavni porotnik razglasil krivdoreč, v katerem je bilo rečeno, da je gornji del Johna Smitha zakrivil vplom, spodnji pa ne. Potem je vstal predsednik sodišča in razglasil v imenu kralja naslednjo obsodbo:

»Gornji del telesa Johna Smitha se obsoja zaradi vploma na eno leto težke ječe. Obsojencu je dano na prosto, da si lahko da za ta čas spodnji del telesa odrezati ali pa da ga vzame s seboj v ječo.«

OTROŠKE NOGAVICE
ZIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Vozite desno. — Ko sem bil v Afriki, sem povozil z avtomobilom levo.

— Kako je to mogoče?
— Prav lahko. Bežal je po levi strani ekvatorja.

Vdovina hčerka. — Zelo počasno se čutim, da ste me zasnubili, gospod, toda rada bi vedela, če ste že govorili z mojo mamico.

— Govoril sem, toda ona me noče. Izkužen mož.

— Zadnje čase sedim vsak večer doma. Zelo redko se pripeti, da zvečer kam grem in če že grem, sem drugi dan ves zbit.

— To mi je dobro znano, kajti tudi jaz sem oženjen.

Čas je zlato!
Pred nakupom ogledajte si veliko izbiro po najnižji ceni.
Dvokolosna raznih modelov.
Motorjev več vrst.
Svalnih strojev najnovejše izvedbe.
Otroških vozičkov.
Športnih vozičkov.
Igralnih vozičkov.
Triciklov.
Skladov.
Holesterjev.
Osvetilnih aparatov.
Stolic za otroke.
Triciklo za prevoz blaga.
Dela za usposobitve otrok in telesno.
Pnevmatika itd.
Ceniti franžo. Prodaje tudi na obroke.
V posetih oddelkih in sprejemnih sobah.
"TRIBUNA" F. B. L.
Tovarna gostilna in vodilni vodilni.
Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Zanesljiv pomoček za nego las
Z rabo na novo iznajdene francoske pomade »MISEL« se ustavi izpadanje las, povrno se izgubljeni lasje, odstranijo se vsi pojavi, ki zaradi njih lasje izpadajo in sive Uspeh je zanesljiv pri 60 do 160 gramih, kakor so so že komu dali časa sive ali izpadali lasje.
Cene s dostavitvijo vsakemu naročniku so dom: 60 gr 115 Din, 80 gr 150 Din, 100 gr 185 Din, 160 gr 290 Din.
Vsakemu naročniku priložimo garancijo za popoln uspeh za ta lek. Za slučaj, da bi se bilo uspeha, vrnemo denar in poravnamo vse stroške.
V tuzemstvo pošilja po povzetju Depo za Jugoslavijo pomade »MISEL«.
Beograd Vasina 9. — V Beogradu prodaja lekarna Delni. Knez Mihailova 1.

Popelin, batist
in svila
za
damsko
perilo

E. & A. Skaberné
Ljubljana

Mali oglasi
Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znakom ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas 5.—

najboljšim uspehom
več od 23 let uporabljajo Larucito »apsale za odzdravljenje spolnih bolezni (triper, belo kapanje). V »akti lekarni pošilja Din 25.—, 5 »što pošlje lekarna Blum, Subotica. 29-1.

Elegantno sobo
smazno, parket, elektrika in poseben vplod, oddaj v sredini mesta. Pisemne ponudbe pod »Elegantno« na upravo »Sl. Naroda«, 1644

Za svojo
bi vzel 13—15 letno deklico brez staršev. — Epih Mate, posestnik, Fara pri Kočevju. 1641

Dama
srednjih let, s opremo in nekaj denarjem želi znanja v svrbo ženitve z gospodom, po možnosti višjim državnim uradnikom v starosti 26—40 let. Le resne ponudbe, če mogoče s sliko, na upravo »Sl. Naroda« pod značko »Le-po življenje«. 1646

Stanovanje
obstoječe z ene ali dve sob. kuhinje in priključni, se išče za takoj. Ponudbe z navedbo najemnine na upravo »Sl. Naroda« pod september. 1648

Malinovec
z najfinjšim sladkorjem vkuhan, brez vsake kemične primesi, garantirano naraven, se dobi v lekarni Dr. G. Piccoli Ljubljana
1 kg 20 Din
Pri večjem odjemu ceneje. Razpošilja se po pošti in železnici.

Makulturni papir
kž à Din 4.—
prodaja uprava »Slovenskega Naroda«

Vsem uradom, zlasti občinskim, sodnim in žandarmerijskim priporočamo

Zakon o posesti in nošnji orožja

pravilnik k temu zakonu, pravilnik o izdelavi in prodaji orožja in komentarji k njim, v izdaji dr. OT. PIRKMAJERJA.

Vezana knjiga velja s poštino vred Din 67.50 ter se dobi v knjigarni

Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ulica 54, v Mariboru, Aleksandrova cesta 13.